

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2021. gada 6. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Konkurence – Ar LESD 101. panta 1. punktu aizliegtas prakses radīto zaudējumu atlīdzināšana – Par atlīdzību atbildīgo vienību noteikšana – Prasība par zaudējumu atlīdzību, kas vērsta pret mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu un kas celta pēc lēmuma, ar kuru konstatēta šī vienīgā mātesuzņēmuma dalība aizliegtās vienošanās darbībā – Jēdziens “uzņēmums” – Jēdziens “ekonomiskā vienība”

Lietā C-882/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Audiencia Provincial de Barcelona* (Barselonas provinces tiesa, Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 24. oktobrī un kas Tiesā registrēts 2019. gada 3. decembrī, tiesvedībā

Sumal SL

pret

Mercedes Benz Trucks España SL,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], A. Kumins [*A. Kumin*] un N. Vāls [*N. Wahl*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents), L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], I. Jarukaitis un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerālvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Mercedes Benz Trucks España SL* vārdā – sākotnēji *C. von Köckritz* un *H. Weiß, Rechtsanwälte*, kā arī *P. Hitchings* un *M. Pérez Carrillo, abogados*, vēlāk – *C. von Köckritz* un *H. Weiß, Rechtsanwälte*, *A. Ward, abogado*, kā arī *M. López Ridruejo, abogada*,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

- Spānijas valdības vārdā – *S. Centeno Huerta* un *L. Aguilera Ruiz*, pārstāvji,
  - Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino, avvocato dello Stato*,
  - Eiropas Komisijas vārdā – *S. Baches Opi*, *F. Jimeno Fernández* un *C. Urraca Caviedes*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 15. aprīļa tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz LESD 101. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Sumal SL* un *Mercedes Benz Trucks España SL* par pēdējās minētās atbildību, kas izriet no tās mātesuzņēmuma *Daimler AG* dalības LESD 101. panta pārkāpumā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula (EK) Nr. 1/2003

- 3 Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 16. pantā “Vienāda [Savienības] konkurences tiesību aktu piemērošana” ir noteikts:
  - “1. Ja valstu tiesas atbilstoši [LESD 101.] vai [102.] pantam lemj par līgumiem, lēmumiem vai darbībām, uz kurām jau attiecas [Eiropas] Komisijas lēmums, tās nevar pieņemt lēmumus, kuri ir pretrunā ar Komisijas pieņemto lēmumu. Tām arī jāizvairās no to lēmumu pieņemšanas, kas var būt pretrunā ar lēmumu, kuru iecerējusi Komisija tādu lietu izskatīšanā, ko tā uzsākusi. Lai to panāktu, valstu tiesa var izvērtēt, vai jāaaptur tās tiesas procesi. Šis pienākums neierobežo tiesības un pienākumus, ko paredz Līguma 234. pants.
  2. Ja dalībvalstu konkurences iestādes atbilstoši [LESD 101.] vai [102.] pantam lemj par līgumiem, lēmumiem vai darbībām, uz kurām jau attiecas Komisijas lēmums, tās nevar pieņemt lēmumus, kuri ir pretrunā ar Komisijas pieņemto lēmumu.”
- 4 Šīs regulas 23. panta “Soda naudas” 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts:

“Komisija ar lēmumu var uzlikt soda naudas uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tās tiši vai nolaidības dēļ:

  - a) pārkāpj [LESD 101.] vai [102.] pantu [..].”

- 5 Minētās regulas 27. panta “Pušu, sūdzību iesniedzēju un citu uzklausišana” 1. punktā ir noteikts:
- “Pirms lēmumu pieņemšanas, kas paredzēta 7., 8., 23. pantā un 24. panta 2. punktā, Komisija uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, uz kurām attiecas Komisijas vadītie tiesas procesi, sniedz iespēju izteikties par jautājumiem, par kuriem Komisija izteikusi iebildumus. Komisija savu lēmumu balsta vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm bija iespēja komentēt. Sūdzību iesniedzējus cieši iesaista tiesas procesos.”

Regula (ES) Nr. 1215/2012

- 6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) 7. pantā ir noteikts:

“Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citā dalībvalstī:

[..]

- 2) lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu, – tās vietas tiesās, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu;

[..].”

Spānijas tiesības

- 7 2007. gada 3. jūlija *Ley 15/2007 de Defensa de la competencia* (Likums 15/2007 par konkurences aizsardzību; 2007. gada 4. jūlija *BOE* Nr. 159, 28848. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “Likums par konkurences aizsardzību”), 71. pantā “Par konkurenci ierobežojošas prakses radītā kaitējuma atlīdzināšanu” ir paredzēts:

“1. Konkurences tiesību pārkāpēji ir atbildīgi par nodarītajiem zaudējumiem un kaitējumu.

2. Šajā sadaļā:

- a) ar konkurences tiesību pārkāpumu saprot jebkuru [LESD] 101. vai 102. panta vai šā likuma 1. vai 2. panta pārkāpumu.
- b) uzņēmuma darbības var tikt attiecinātas arī uz uzņēmumiem vai personām, kas to kontrolē, izņemot gadījumus, kad tā ekonomisko rīcību neviens no tiem nav noteicis.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 8 *Mercedes Benz Trucks España* ir *Daimler* grupas meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums ir *Daimler*. Laikposmā no 1997. līdz 1999. gadam *Sumal* no *Mercedes Benz Trucks España* iegādājās divus kravas automobiļus ar *Daimler* grupas koncesionāra *Stern Motor SL* starpniecību.

- 9 2016. gada 19. jūlijā Komisija pieņēma lēmumu C(2016) 4673 *final* par procedūru saskaņā ar [LESD] 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT.39824 – Kravas automobiļi), kura kopsavilkums tika publicēts 2017. gada 6. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2017, C 108, 6. lpp.) (turpmāk tekstā – “2016. gada 19. jūlija lēmums”).
- 10 Atbilstoši šim lēmumam piecpadsmit Eiropas kravas automobiļu ražotāji, tai skaitā *Daimler*, noslēdza aizliegtu vienošanos, kas izpaudās kā vienots un turpināts LESD 101. panta un 1992. gada 2. maija Eiropas Ekonomikas zonas līguma (OV 1994, L 1, 3. lpp.) 53. panta pārkāpums, kas tostarp ietvēra koluzīvu vienošanos par kravas automobiļu cenu noteikšanu un bruto cenu palielināšanu Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), kā arī par laika grafiku un ar emisiju tehnoloģiju ieviešanu šiem kravas automobiļiem, kas bija paredzēta spēkā esošajos standartos, saistīto izmaksu pārvešanu. Attiecībā uz trim iesaistītajām sabiedrībām šis pārkāpums ir noticis laikā no 1997. gada 17. janvāra līdz 2010. gada 20. septembrim un attiecībā uz pārējām divpadsmit iesaistītajām sabiedrībām, tostarp *Daimler*, laikposmā no 1997. gada 17. janvāra līdz 2011. gada 18. janvārim.
- 11 Pēc minētā lēmuma *Sumal* cēla prasību *Juzgado de lo Mercantil nº 07 de Barcelona* (Barselonas Komerclietu tiesa Nr. 07, Spānija) par zaudējumu atlīdzību nolūkā panākt, ka *Mercedes Benz Trucks España* samaksā summu 22 204,35 EUR apmērā, kura atbilst iegādes pārmērīgi lielajām izmaksām, kas tai esot radušās aizliegtās vienošanās dēļ, kurā piedalījās *Daimler*, *Mercedes Benz Trucks España* mātesuzņēmums.
- 12 Ar 2019. gada 23. janvāra spriedumu minētā tiesa noraidīja šo prasību, pamatojoties uz to, ka pret *Mercedes Benz Trucks España* nevar vērsties tiesā minētās prasības ietvaros, jo *Daimler*, kas vienīgā ir minēta Komisijas lēmumā, ir jāuzskata par vienīgo atbildīgo attiecīgajā pārkāpumā.
- 13 *Sumal* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, kura vēlas noskaidrot, vai prasības par zaudējumu atlīdzību, kas celtas, pamatojoties uz konkurences aizsardzības iestāžu lēmumiem, ar kuriem konstatētas pretkonkurences darbības, var tikt vērstas pret meitasuzņēmumiem, kas minētajos lēmumos nav minēti, bet kas pilnībā pieder uzņēmumiem, kuri minētajā lēmumā norādīti kā pārkāpuma izdarītāji.
- 14 Šajā ziņā tā norāda uz atšķirībām Spānijas tiesu nostāšanās. Lai arī atsevišķas tiesas pieļaujot, ka šādas prasības var vērst pret meitasuzņēmumiem, pamatojoties uz “ekonomiskās vienības teoriju”, citas tiesas to noraidot, pamatojoties uz to, ka šī teorija ļaujot noteikt civiltiesisko atbildību par meitasuzņēmuma rīcību mātesuzņēmumam, bet neļaujot saukt pie atbildības meitasuzņēmumu par tā mātesuzņēmuma rīcību.
- 15 Šādos apstākļos *Audiencia Provincial de Barcelona* (Barselonas provinces tiesa, Spānija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
  - “1) Vai [Tiesas] judikatūra par ekonomiskās vienības teoriju pamato mātesuzņēmuma atbildības attiecināšanu arī uz meitasuzņēmumu, vai arī šī teorija ir piemērojama tikai, lai meitasuzņēmumu atbildību attiecinātu uz mātesuzņēmumu?
  - 2) Vai ekonomiskas vienības jēdziens ir jāpaplašina grupas iekšējo attiecību ietvaros, pamatojoties tikai uz kontroles faktoriem, vai arī to var balstīt arī uz citiem kritērijiem, tostarp to, ka meitasuzņēmums varēja gūt labumu no pārkāpuma darbībām?

- 3) Ja tiktu atzīts, ka mātesuzņēmuma atbildību ir iespējams attiecināt arī uz meitasuzņēmumu, kādas prasības šai nolūkā ir jāizpilda?
- 4) Ja atbilde uz iepriekšējiem jautājumiem ir, ka atbildību par mātesuzņēmumu veiktajām darbībām ir iespējams attiecināt arī uz meitasuzņēmumiem, vai ar šo [Tiesas] judikatūru būtu saderīga tāda valsts tiesību norma kā [Likuma par konkurences aizsardzību] 71. panta 2. punkts, kurā ir paredzēta tikai iespēja meitasuzņēmuma atbildību attiecināt uz mātesuzņēmumu, ar nosacījumu, ka mātesuzņēmums veic kontroli pār meitasuzņēmumu?”

Par pieteikumu atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu

- 16 Ar pieteikumu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2021. gada 28. aprīlī, *Mercedes Benz Trucks España* lūdza, lai tiktu izdots rīkojums atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 83. pantu.
- 17 Sava lūguma pamatojumam tā apgalvo, ka argumentācija, ko ģenerālvokāts ir izklāstījis savos šajā lietā 2021. gada 15. aprīlī sniegtajos secinājumos, ir balstīta uz jauniem faktiskajiem apstākļiem vai pieņēmumiem, kurus iesniedzējtiesa nav minējusi un kurus pamatlietas puses vai ieinteresētās personas Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta izpratnē nav apspriedušas.
- 18 Tādējādi *Mercedes Benz Trucks España* apstrīd, pirmkārt, ģenerālvokāta secinājumu 10. zemsvītras piezīmē ietverto apgalvojumu, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Sumal* apgalvoto zaudējumu apjomu, šķiet, jau ir izvērtējusi iesniedzējtiesa.
- 19 Otrkārt, *Mercedes Benz Trucks España* uzskata, ka ģenerālvokāts secinājumu 75. punktā un 86. zemsvītras piezīmē ir kļūdaini norādījis, ka 2016. gada 19. jūlija lēmumā Komisija ir konstatējusi, ka koluzīvie kontakti, kas sākotnēji notikuši aizliegtās vienošanās darbībā iesaistīto mātesuzņēmumu darbinieku līmenī, vēlāk izrādījās notikuši arī meitasuzņēmumu līmenī, precīzāk, vienīgi *Daimler* Vācijas meitasuzņēmumu līmenī.
- 20 Protams, saskaņā ar Tiesas Reglamenta 83. pantu Tiesa jebkurā brīdī pēc ģenerālvokāta uzklauššanas var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki vai Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas nav apsprieduši.
- 21 Šajā ziņā tomēr vispirms ir jānorāda, ka ģenerālvokāta secinājumu saturs pats par sevi nevar būt šāds jauns fakts, pretējā gadījumā lietas dalībnieki, atsaucoties uz šādu faktu, varētu atbildēt uz minētajiem secinājumiem. Taču lietas dalībnieki nevar apspriest ģenerālvokāta secinājumus. Tādējādi Tiesai ir bijusi iespēja uzsvērt, ka saskaņā ar LESD 252. pantu ģenerālvokāta uzdevums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē sniegt pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta piedalīšanās, lai palīdzētu tai pildīt savu uzdevumu, proti, nodrošināt tiesību ievērošanu Līgumu interpretēšanā un piemērošanā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153, 63. un 64. punkts). Saskaņā ar šo statūtu 20. panta ceturto daļu un Reglamenta 82. panta 2. punktu pēc tam, kad ģenerālvokāts ir sniedzis secinājumus, tiesvedības mutvārdu daļa ir pabeigta. Tā kā lietas dalībnieki nevar tos apspriest, ar secinājumiem sākas Tiesas apspriedes posms. Tātad runa nav par

atzinumu, kas adresēts tiesnešiem vai lietas dalībniekiem, kurus sniegusi ārpus Tiesas esoša iestāde, bet gan par individuālu, pamatotu un publiski izteiktu viedokli, ko pauž pašas iestādes loceklis (rikojums, 2000. gada 4. februāris, *Emesa Sugar*, C-17/98, EU:C:2000:69, 13. un 14. punkts).

- 22 Šajā gadījumā Tiesa, uzklausījusi ģenerālvokātu, konstatē, ka *Mercedes Benz Trucks España* izvirzītie elementi neatklāj nevienu jaunu faktu, kam varētu būt izšķiroša ietekme uz nolēmumu, kas tai jāpieņem šajā lietā, un ka lieta nav jāizskata, pamatojoties uz argumentu, ko lietas dalībnieki vai ieinteresētās personas neesot apspriedušas. Visbeidzot – Tiesa, kuras rīcībā pēc tiesvedības rakstveida un mutvārdu daļas ir visa vajadzīgā informācija, ir pietiekami informēta, lai pieņemtu nolēmumu. Līdz ar to Tiesa uzskata, ka nav jāizdod rikojums par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 23 *Mercedes Benz Trucks España* šaubās par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību divu iemeslu dēļ.
- 24 Pirmkārt, šis lūgums neatbilstot Reglamenta 94. pantā paredzētajām prasībām, jo tajā nav norādīti nozīmīgie un pierādītie fakti, uz kuriem pamatojoties ir uzdoti prejudiciālie jautājumi, kā arī Likuma par konkurences aizsardzību 71. panta 2. punkta saturs. Turklāt minētajā lūgumā esot sniegts tikai neprecīzs, daļējs un nepareizs būtiskās valsts judikatūras atspoguļojums.
- 25 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopumā izriet, ka iesniedzējtiesa ir pietiekami definējusi faktiskos un tiesiskos apstākļus, kuros iekļaujas tās lūgums interpretēt Savienības tiesības, lai ļautu gan ieinteresētajām personām iesniegt apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam, gan Tiesai sniegt lietderīgu atbildi uz šo lūgumu.
- 26 Otrkārt, *Mercedes Benz Trucks España* apgalvo, ka četri uzdotie jautājumi ir tīri hipotētiski. Tādējādi pirmajiem trīs jautājumiem neesot nekādas saiknes ar pamatlietas faktiem, ciktāl *Sumal* neesot nedz pieminējis, nedz pierādījis apstākļus, kas spētu attaisnot atbildības par *Daimler* izdarītajiem pārkāpumiem attiecināšanu uz *Mercedes Benz Trucks España*, bet pamatojot savu prasību tikai ar 2016. gada 19. jūlija lēmumu. Tāpat – tā kā Likuma par konkurences aizsardzību 71. panta 2. punkts neesot piemērojams pamatlietā, šai tiesību normai neesot nekādas nozīmes šī strīda atrisināšanā.
- 27 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka vienīgi valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, var – ņemot vērā lietas īpatnības – noteikt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai, gan to, cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums, ja uzdotie jautājumi attiecas uz kādas Savienības tiesību normas interpretāciju (spriedums, 2020. gada 9. jūlijs, *Santen*, C-673/18, EU:C:2020:531, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināma atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties izskatīt valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai

nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2020. gada 9. jūlijs, *Santen*, C-673/18, EU:C:2020:531, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 29 Taču šajā gadījumā tas tā nav. Atbilde, ko Tiesa sniegs uz četriem uzdotajiem jautājumiem, noteikts pamatlietas iznākumu, jo tā ļaus iesniedzējtiesai, pirmkārt, noteikt, vai *Mercedes Benz Trucks España* atbildība var iestāties, un, otrkārt, lemt par Likuma par konkurences aizsardzību 71. panta 2. punkta saderību ar Savienības tiesībām.
- 30 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par pirmo līdz trešo jautājumu

- 31 Ar pirmo līdz trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas cietusi no uzņēmuma pretkonkurences darbības, var celt prasību par zaudējumu atlīdzību bez izšķirības pret mātesuzņēmumu, kuru Komisija par šo darbību ir sodījusi ar lēmumu, vai pret šī mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu, kurš šajā lēmumā nav minēts, ja tie kopā veido vienu ekonomisku vienību.
- 32 Vispirms jāatgādina, ka LESD 101. panta 1. punktam ir tieša iedarbība attiecībā starp privātpersonām, un tas attiecīgajiem tiesību subjektiem rada tiesības, kuras ir jāaizsargā dalībvalstu tiesām (spriedumi, 1974. gada 30. janvāris, *BRT un Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs*, 127/73, EU:C:1974:6, 16. punkts, kā arī 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions u.c.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 33 LESD 101. panta pilnīgā efektivitāte un it īpaši tā 1. punktā noteiktā aizlieguma lietderīgā iedarbība būtu apdraudēta, ja jebkura persona nevarētu prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas tai radušies līguma dēļ, vai par rīcību, kas var ierobežot vai izkropļot konkurenci (spriedumi, 2001. gada 20. septembris, *Courage un Crehan*, C-453/99, EU:C:2001:465, 26. punkts, kā arī 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions u.c.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 25. punkts).
- 34 Tādējādi ikviens var prasīt atlīdzību par zaudējumiem, ja pastāv cēloņsakarība starp attiecīgajiem zaudējumiem un aizliegtu vienošanos vai darbību, kas aizliegta LESD 101. pantā (spriedumi, 2006. gada 13. jūlijs, *Manfredi u.c.*, no C-295/04 līdz C-298/04, EU:C:2006:461, 61. punkts, kā arī 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions u.c.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 26. punkts un tajā minētā judikatūra), ņemot vērā, ka vienības, kas ir atbildīga par zaudējumu atlīdzināšanu par LESD 101. panta pārkāpumu, noteikšanu tieši reglamentē Savienības tiesību akti (spriedums, 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions u.c.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 28. punkts).
- 35 Šīs ikvienas personas tiesības prasīt zaudējumu atlīdzināšanu stiprina Savienības konkurences tiesību normu darbības raksturu un attur bieži vien no slepenas aizliegtas vienošanās vai prakses, kas var ierobežot vai izkropļot konkurenci, tādējādi veicinot efektīvas konkurences saglabāšanu Savienībā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2001. gada 20. septembris, *Courage un Crehan*, C-453/99, EU:C:2001:465, 27. punkts, kā arī 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions u.c.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Proti, papildus pašai apgalvoto zaudējumu atlīdzināšanai šādu tiesību piešķiršana veicina preventīvo mērķi, kas ir Komisijas darbības pamatā – tās pienākums ir īstenot vispārēju politiku, kuras mērķis ir konkurences jomā piemērot LESD noteiktos principus un ievirzīt šajā gultnē

- uzņēmumu rīcību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1983. gada 7. jūnijs, *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, no 100/80 līdz 103/80, EU:C:1983:158, 105. punkts). Tādējādi šī [tiesību] piešķiršana var ne tikai kompensēt apgalvotos tiešos zaudējumus, kas radīti attiecīgajai personai, bet arī netiešos zaudējumus, kuri nodarīti tāda tirgus struktūrai un darbībai, kas nav varējis sasniegt savu pilno ekonomisko efektivitāti, it īpaši par labu attiecīgajiem patērētājiem.
- 37 No iepriekš minētā izriet, ka tāpat kā Savienības konkurences noteikumu īstenošana, ko veic valsts iestādes (“*public enforcement*”), zaudējumu atlīdzības prasības par šo noteikumu pārkāpumiem (“*private enforcement*”) ir neatņemama sastāvdaļa minēto noteikumu īstenošanas sistēmā, kuras mērķis ir novērst uzņēmumu pret konkurenci vērstu rīcību un atturēt viņus no šādas rīcības (spriedums, 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions* u.c., C-724/17, EU:C:2019:204, 45. punkts).
- 38 Līdz ar to jēdziena “uzņēmums” LESD 101. panta izpratnē, kas ir autonomas Savienības tiesību jēdziens, piemērošanas joma nevar atšķirties naudas sodu, kurus Komisija nosaka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu, kontekstā un prasības par zaudējumu atlīdzību par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu kontekstā (spriedums, 2019. gada 14. marts, *Skanska Industrial Solutions* u.c., C-724/17, EU:C:2019:204, 47. punkts).
- 39 No LESD 101. panta 1. punkta formulējuma izriet, ka līgumu autori ir izvēlējušies izmantot jēdzienu “uzņēmums”, lai apzīmētu personu, kas ir izdarījusi konkurences tiesību normu pārkāpumu, par kuru var tikt noteikts sods saskaņā ar šo tiesību normu, nevis citus jēdzienus, piemēram, jēdzienus “sabiedrība” vai “juridiska persona”. Savienības likumdevējs ir arī izmantojis jēdzienu “uzņēmums” Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā, lai definētu vienību, kurai Komisija var piespriest naudas sodu, lai sodītu par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu (spriedumi, 2014. gada 10. aprīlis, *Areva* u.c./Komisija, C-247/11 P un C-253/11 P, EU:C:2014:257, 123. un 124. punkts, kā arī 2020. gada 25. novembris, Komisija/*GEA Group*, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 62. un 63. punkts).
- 40 Tāpat – no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/104/ES (2014. gada 26. novembris) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV 2014, L 349, 1. lpp.), it īpaši no tās 2. panta 2. punkta, izriet, ka šis pats likumdevējs ir definējis “pārkāpēju”, kuram saskaņā ar šo pašu direktīvu ir jāatlīdzina kaitējums, kas nodarīts ar konkurences tiesību pārkāpumu, kas attiecināms uz šo pārkāpēju, kā “uzņēmum[u] vai uzņēmumu apvienīb[u], kas ir pārkāpusi konkurences tiesības”.
- 41 Šādi rīkojoties, Savienības konkurences tiesībās, kas attiecas uz uzņēmumu darbību, par noteicošo kritēriju ir atzīta vienota rīcība tirgū, un formāla dažādu sabiedrību nošķiršana, kas izriet no to atšķirīgā juridiskā statusa, nevar būt šķērslis šādai vienotībai konkurences tiesību normu piemērošanas nolūkā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1972. gada 14. jūlijs, *Imperial Chemical Industries*/Komisija, 48/69, EU:C:1972:70, 140. punkts, kā arī 2006. gada 14. decembris, *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio*, C-217/05, EU:C:2006:784, 41. punkts). Jēdziens “uzņēmums” tāpat attiecas uz jebkuru vienību, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no šīs vienības juridiskā statusa un finansēšanas veida un tādējādi nozīmē ekonomisku vienību, pat ja no juridiskā viedokļa šo ekonomisko vienību veido vairākas fiziskas vai juridiskas personas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *Akzo Nobel* u.c./Komisija, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 54. un 55. punkts, kā arī 2017. gada 27. aprīlis, *Akzo Nobel* u.c./Komisija, C-516/15 P, EU:C:2017:314, 47. un 48. punkts). Šāda ekonomiska vienība sastāv no personāla, materiālo un nemateriālo elementu vienotas organizācijas, kas

ilgstoši īsteno noteiktu ekonomisku mērķi un var veicināt LESD 101. panta 1. punktā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu (spriedums, 2010. gada 1. jūlijs, *Knauf Gips/Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 84. un 86. punkts).

- 42 Ja šāda ekonomiska vienība pārkāpj LESD 101. panta 1. punktu, tai saskaņā ar personiskās atbildības principu ir jāatbild par šo pārkāpumu. Šajā ziņā, lai atbildību piedēvētu kādai ekonomiskas vienības juridiskai vienībai, ir jāiesniedz pierādījumi, ka vismaz viena juridiska vienība, kas pieder šai ekonomiskajai vienībai, ir pārkāpusi LESD 101. panta 1. punktu, lai varētu uzskatīt, ka uzņēmums, kuru veido minētā ekonomiskā vienība, ir pārkāpis šo tiesību normu, un šim apstāklim ir jābūt norādītam Komisijas lēmumā, kas ir kļuvis galīgs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *Akzo Nobel u.c./Komisija*, C-516/15 P, EU:C:2017:314, 49. un 60. punkts), vai tam jābūt patstāvīgi konstatētam attiecīgajā valsts tiesā, ja Komisija nav pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma esamību.
- 43 Tādējādi no judikatūras izriet, ka meitasuzņēmuma rīcībā var vainot mātesuzņēmumu it īpaši tad, ja, lai gan tas ir atsevišķa juridiska persona, šis meitasuzņēmums pārkāpuma izdarīšanās brīdī savu uzvedību tirgū nenosaka autonomi, bet gan būtībā piemēro mātesuzņēmuma dotus rīkojumus, it īpaši ņemot vērā ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas apvieno šīs abas juridiskās vienības, tādējādi, ka šādā situācijā šie abi uzņēmumi veido vienu ekonomisku vienību un tādēļ veido vienu uzņēmumu, kas ir izdarījis pārkāpumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *Akzo Nobel u.c./Komisija*, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 58. un 59. punkts, kā arī 2017. gada 27. aprīlis, *Akzo Nobel u.c./Komisija*, C-516/15 P, EU:C:2017:314, 52. un 53. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra.) Ja ir pierādīts, ka mātesuzņēmums un tā meitasuzņēmums ietilpst vienā ekonomiskajā vienībā un tādējādi veido vienu uzņēmumu LESD 101. panta izpratnē, tieši šīs ekonomiskās vienības, kas ir izdarījuši pārkāpumu, pastāvēšana izšķiroši nosaka vienas vai otras sabiedrības, kas veido uzņēmumu, atbildību par tās pretkonkurences rīcību.
- 44 Šajā ziņā jēdziens “uzņēmums” un – ar tā starpniecību – jēdziens “ekonomiskā vienība” automātiski rada solidāro atbildību starp vienībām, kas veido ekonomisko vienību pārkāpuma izdarīšanas brīdī (šajā nozīmē, attiecībā uz solidaritāti naudas sodu jomā, skat. spriedumus, 2017. gada 26. janvāris, *Villeroy & Boch/Komisija*, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 150. punkts, kā arī 2020. gada 25. novembris, *Komisija/GEA Group*, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Ņemot to vērā, ir arī jānorāda, ka uzņēmumu grupu, kas var būt ekonomiska vienība, organizācija katrā šādā grupā var būt ļoti atšķirīga. It īpaši pastāv “konglomerāta” veida uzņēmumu grupas, kas darbojas vairākās ekonomikas jomās, starp kurām nav nekādas saiknes.
- 46 Līdz ar to personai, kas cietusi no pretkonkurences rīcības, atzītās tiesības prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros saukt pie atbildības meitasuzņēmumu, nevis mātesuzņēmumu nav automātiskas pret jebkuru tāda mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu, kas minēts Komisijas lēmumā, ar kuru tiek sodīta pārkāpjošā rīcība. Proti, kā secinājumu 58. punktā būtībā ir norādījis ģenerālvokāts, LESD 101. pantā izmantotais jēdziens “uzņēmums” ir funkcionāls jēdziens un ekonomiskajai vienībai, kas to veido, ir jābūt identificētai no attiecīgā nolīguma mērķa viedokļa (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1984. gada 12. jūlijs, *Hydrotherm Gerätebau*, 170/83, EU:C:1984:271, 11. punkts, un 2013. gada 26. septembris, *The Dow Chemical Company/Komisija*, C-179/12 P, EU:C:2013:605, 57. punkts).

- 47 Līdz ar to viens un tas pats mātesuzņēmums var ietilpt vairākās ekonomiskajās vienībās, ko atkarībā no attiecīgās saimnieciskās darbības var veidot pats mātesuzņēmums un tā meitasuzņēmumi, kas visi pieder vienai un tai pašai uzņēmumu grupai, dažādās kombinācijās. Ja tas tā nebūtu, šādā grupā ietilpstošu meitasuzņēmumu varētu saukt pie atbildības par pārkāpumiem, kas izdarīti saistībā ar saimnieciskām darbībām, kurām nav nekādas saiknes ar šī uzņēmuma darbību un kurās tas nekādā veidā nav bijis iesaistīts, pat netieši.
- 48 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros, kas ir pamatota ar LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu, kuru Komisija ir konstatējusi lēmumā, juridiska vienība, kas šajā lēmumā nav norādīta kā konkurences tiesību pārkāpuma izdarītāja, tomēr uz šī pamata var tikt atzīta par atbildīgu citas juridiskas vienības pārkāpjošas rīcības dēļ, ja abas šīs personas ietilpst vienā un tajā pašā ekonomiskajā vienībā un tādējādi veido uzņēmumu, kas ir pārkāpējs LESD 101. panta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 10. aprīlis, Komisija/Siemens Österreich u.c. un Siemens Transmission & Distribution u.c./Komisija, no C-231/11 P līdz C-233/11 P, EU:C:2014:256, 45. punkts, kā arī 2017. gada 26. janvāris, Villeroy & Boch/Komisija, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 145. punkts).
- 49 Proti, Tiesa jau ir nospriedusi, ka solidaritātes attiecības, kas vieno ekonomiskas vienības locekļus, pamato konkrēti to, ka attiecībā uz mātesuzņēmumu recidīvu konstatē kā atbildību pastiprinošu apstākli, lai arī attiecībā uz šo mātesuzņēmumu iepriekš nav veikta izmeklēšana, kuras rezultātā būtu ticis pieņemts paziņojums par iebildumiem un lēmums. Šādā situācijā izšķirošs ir agrāks konstatējums par pirmo pārkāpumu, ko radījusi tāda meitasuzņēmuma rīcība, ar kuru šis otrajā pārkāpumā iesaistītais mātesuzņēmums jau pirmā pārkāpuma brīdī veidoja vienu uzņēmumu LESD 101. panta izpratnē (spriedums, 2015. gada 5. marts, Komisija u.c./Versalis u.c., C-93/13 P un C-123/13 P, EU:C:2015:150, 91. punkts).
- 50 Līdz ar to principā nekas neliedz personai, kura cietusi no pretkonkurences rīcības, celt prasību par zaudējumu atlīdzību pret vienu no juridiskajām vienībām, kas veido ekonomisko vienību, un līdz ar to pret uzņēmumu, kurš, pārkāpjot LESD 101. panta 1. punktu, ir radījis šim cietušajam radītos zaudējumus.
- 51 Tādējādi apstākļos, kad LESD 101. panta 1. punkta pārkāpuma esamība ir pierādīta attiecībā uz mātesuzņēmumu, saskaņā ar šī sprieduma 42. punktā minēto judikatūru no šī pārkāpuma cietušais var tiekties panākt šī mātesuzņēmuma meitasuzņēmuma, nevis mātesuzņēmuma civiltiesiskās atbildības iestāšanos. Tomēr šī meitasuzņēmuma atbildība var iestāties tikai tad, ja cietušais, vai nu pamatojoties uz lēmumu, ko Komisija iepriekš pieņēmusi saskaņā ar LESD 101. pantu, vai izmantojot jebkādus citus līdzekļus, it īpaši tad, ja Komisija minētajā lēmumā par šo jautājumu nav paudusi nostāju vai tai vēl nav bijis iemesla pieņemt lēmumu, pierāda, ka, ņemot vērā, pirmkārt, šī sprieduma 43. un 47. punktā minētās ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes un, otrkārt, to, ka pastāv konkrēta saikne starp šī meitasuzņēmuma saimniecisko darbību un pārkāpuma, par kuru ir atbildīgs mātesuzņēmums, priekšmetu, minētais meitasuzņēmums un tā mātesuzņēmums veido ekonomisku vienību.
- 52 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka šāda prasība par zaudējumu atlīdzību, kas celta pret meitasuzņēmumu, nozīmē, ka prasītājs, lai konstatētu ekonomiskas vienības pastāvēšanu starp mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumu šī sprieduma 41. un 46. punkta izpratnē, pierāda iepriekšējā punktā minētās saiknes, kas vieno šīs sabiedrības, kā arī šajā pašā punktā minēto konkrēto saikni starp šī meitasuzņēmuma saimniecisko darbību un pārkāpuma, par kuru ir atbildīgs mātesuzņēmums, priekšmetu. Tādējādi tādos apstākļos kā pamatlietā cietušajam principā būtu jāpierāda, ka pretkonkurences vienošanās, ko ir noslēdzis mātesuzņēmums, par

kuru tas ir notiesāts, attiecas uz tām pašām precēm, kuras tirgo meitasuzņēmums. Šādi rīkojoties, cietušais pierāda, ka tieši ekonomiskā vienība, kurā ietilpst meitasuzņēmums kopā ar savu mātesuzņēmumu, ir uzņēmums, kas faktiski ir izdarījis pārkāpumu, kuru Komisija iepriekš ir konstatējusi atbilstoši LESD 101. panta 1. punktam, saskaņā ar šī sprieduma 46. punktā minētā jēdziena “uzņēmums” funkcionālo nozīmi.

- 53 Jāpiebilst, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā garantēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu noteikumi ir jāizmanto atbildētājam prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros, kuras rezultātā šai pusei var tikt piespriests atlīdzināt zaudējumus personai, kas cietusi no pretkonkurences darbības. Tāpat ir jānodrošina, ka attiecīgais meitasuzņēmums var aizstāvēt savas tiesības saskaņā ar principu par tiesību uz aizstāvību ievērošanu, kas ir Savienības tiesību pamatprincips (pēc analogijas skat. spriedumus, 2015. gada 5. marts, Komisija u.c./ *Versalis* u.c., C-93/13 P un C-123/13 P, EU:C:2015:150, 94. punkts, kā arī 2021. gada 29. aprīlis, *Banco de Portugal* u.c., C-504/19, EU:C:2021:335, 57. punkts). Līdz ar to šim meitasuzņēmumam attiecīgajā valstī tiesā ir jābūt visiem līdzekļiem, kas nepieciešami, lai lietderīgi īstenotu savas tiesības uz aizstāvību, it īpaši, lai varētu apstrīdēt savu piederību tam pašam uzņēmumam, kurā ietilpst tā mātesuzņēmums.
- 54 Šajā ziņā minētajam meitasuzņēmumam ir jābūt tiesībām atspēkot savu atbildību par apgalvoto kaitējumu, it īpaši norādot visus pamatus, kurus tas būtu varējis izvirzīt, ja tas būtu bijis iesaistīts Komisijas pret tā mātesuzņēmumu uzsāktajā procedūrā, kā rezultātā tika pieņemts Komisijas lēmums, ar kuru konstatēts, ka pastāv pārkāpjoša rīcība, kas ir pretrunā LESD 101. pantam (“*public enforcement*”).
- 55 Tomēr attiecībā uz situāciju, kurā prasība par zaudējumu atlīdzību ir balstīta uz to, ka Komisija ir konstatējusi LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu savā lēmumā, kurš adresēts meitasuzņēmuma, kas ir atbildētājs, mātesuzņēmumam, šis meitasuzņēmums nevar apstrīdēt valsts tiesā Komisijas šādi konstatētā pārkāpuma esamību. Proti, Regulas Nr. 1/2003 16. panta 1. punktā konkrēti ir noteikts, ka tad, ja valstu tiesas atbilstoši LESD 101. pantam lemj par līgumiem, lēmumiem vai darbībām, uz kurām jau attiecas Komisijas lēmums, tās nevar pieņemt lēmumus, kuri ir pretrunā Komisijas pieņemtajam lēmumam.
- 56 Šajā ziņā jāatgādina, ka, protams, Regulas Nr. 1/2003 27. panta 1. punktā ir paredzēts, ka pirms tāda lēmuma pieņemšanas, ar ko tiek konstatēts konkurences tiesību normu pārkāpums un tiek uzlikts naudas sods, Komisija dod personām, kuras skar attiecīgā procedūra, iespēju paust viedokli par iebildumiem, ko tā apstiprinājusi, un savus lēmumus tā pamato tikai ar iebildumiem, par kuriem attiecīgajiem lietas dalībniekiem ir bijusi iespēja sniegt savus apsvērumus. Šajā kontekstā paziņojuma par iebildumiem mērķis ir ļaut ikvienai juridiskai personai, uz kuru attiecas administratīvais process konkurences jomā, izmantot tiesības uz aizstāvību. Savukārt, ja Komisijai nav nolūka attiecībā uz kādu sabiedrību konstatēt pārkāpumu, tiesības uz aizstāvību nerada pienākumu nosūtīt šai sabiedrībai paziņojumu par iebildumiem. Proti, paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas konkrētai sabiedrībai mērķis ir nodrošināt tiesību uz aizstāvību ievērošanu šai sabiedrībai, nevis trešajai personai, pat ja uz šo trešo personu attiektos minētais administratīvais process (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 14. septembris, *LG Electronics* un *Koninklijke Philips Electronics*/Komisija, C-588/15 P un C-622/15 P, EU:C:2017:679, 44.–46. punkts).
- 57 Tomēr minētie principi attiecas uz Komisijas īstenotajām pārkāpumu procedūrām, kuru īpatnība ir tāda, ka juridiskajām vienībām, uz kurām konkrēti attiecas šādas procedūras, var tikt uzlikts naudas sods.

- 58 Savukārt personiskās atbildības principam šī sprieduma 56. punktā aprakstītajos apstākļos nav pretrunā šāda pārkāpuma konstatējuma galīgais raksturs attiecībā uz meitasuzņēmumu, jo, kā atgādināts šī sprieduma 42. punktā, par to ir atbildīga ekonomiskā vienība, kas veido uzņēmumu, kurš ir izdarījis pārkāpumu.
- 59 Proti, kā izriet no šī sprieduma 49. punktā atgādinātās Tiesas judikatūras, Tiesa jau ir nospriedusi, ka attiecībā uz tāda pārkāpuma ņemšanu vērā, ko ir izdarījis mātesuzņēmuma meitasuzņēmums, lai piemērotu atbildību pastiprinošu apstākli, par kādu ir atzīts recidīvs attiecībā uz mātesuzņēmumu, netiek prasīts, lai attiecībā uz šo mātesuzņēmumu iepriekš būtu veikta izmeklēšana, kuras rezultātā ir pieņemts paziņojums par iebildumiem un lēmums, ar nosacījumu, ka meitasuzņēmums, kura rīcība ir izraisījusi pārkāpumu, jau pirmā pārkāpuma izdarīšanas brīdī ir veidojis ar attiecīgo mātesuzņēmumu vienu uzņēmumu LESD 101. panta izpratnē. Tādējādi, ja lēmums, kurā ir konstatēts, ka pastāv uzņēmuma izdarīts pārkāpums, ir adresēts vienai no sabiedrībām, kas jau pārkāpuma izdarīšanas brīdī veidoja šo uzņēmumu, un līdz ar to šai sabiedrībai un – ar tā starpniecību – minētajam uzņēmumam ir bijusi iespēja apstrīdēt šī pārkāpuma esamību, tad citu sabiedrību, kas veidoja to pašu uzņēmumu, tiesības uz aizstāvību nevar tikt pārkāptas tādēļ, ka šī pārkāpuma esamība ir ņemta vērā vēlākas prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros, kuru ir cēlusi persona, kam nodarīts kaitējums ar attiecīgo pārkāpjošo rīcību, jo tāda prasība nevar novest pie tādas sankcijas kā naudas sods noteikšanas šīm pārējām sabiedrībām.
- 60 Savukārt gadījumā, ja pārkāpjošo rīcību Komisija nav konstatējusi lēmumā, kas pieņemts, piemērojot LESD 101. pantu, mātesuzņēmuma, kuram tiek pārņemts pārkāpums, meitasuzņēmumam ir tiesības apstrīdēt ne tikai savu piederību tam pašam uzņēmumam, kurā ietilpst mātesuzņēmums, bet arī apgalvotā pārkāpuma esamību.
- 61 Turpinot šī sprieduma 51. punktā uzsvērtu, ir arī jāprecizē, ka atbilstoši Komisijas norādītajam, atbildot uz Tiesas uzdoto rakstveida jautājumu un kā to secinājumu 76. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, iespēja attiecīgajai valsts tiesai konstatēt meitasuzņēmuma iespējamu atbildību par zaudējumiem nav izslēgta tikai tā iemesla dēļ, ka Komisija nav pieņēmusi nekādu lēmumu vai ka lēmumā, ar kuru Komisija konstatēja pārkāpumu, minētajam uzņēmumam nav noteikts administratīvs sods.
- 62 Proti, kā Tiesa ir nospriedusi 2017. gada 27. aprīļa sprieduma *Akzo Nobel u.c./Komisija* (C-516/15 P, EU:C:2017:314) 51. punktā, nedz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktā, nedz judikatūrā nav noteikts, kādu juridisko vai fizisko personu Komisijai ir pienākums saukt pie atbildības par pārkāpumu un sodīt, uzliedzot naudas sodu.
- 63 Tādējādi saskaņā ar šī sprieduma 42. punktā minēto judikatūru Komisija var brīvi saukt pie atbildības par pārkāpumu un sodīt, uzliedzot naudas sodu, jebkuru uzņēmuma juridisko vienību, kas ir piedalījusies LESD 101. panta pārkāpumā. No tā izriet, ka no tā, ka Komisija ir identificējusi mātesuzņēmumu kā juridisko personu, ko var atzīt par atbildīgu par uzņēmuma izdarītu pārkāpumu, nevar secināt, ka viens vai otrs tā meitasuzņēmums neietilpst tajā pašā uzņēmumā, kuram ir jāatbild par to pašu pārkāpumu.
- 64 Lietderības labad jāpiebilst, ka pamatlietas apstākļos principā nekas neliedza prasītājam pamatlietā, kas ir no apgalvotā attiecīgā pārkāpuma cietušais, celt savu prasību par zaudējumu atlīdzību Spānijas tiesās pret mātesuzņēmumu *Daimler* vai pat pret šo pēdējo minēto un *Mercedes Benz Trucks España* kopā, jo pēdējās minētās sabiedrības iespējamā atbildība par pārkāpumu ir pakļauta šī sprieduma 52. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

- 65 Proti, ir jāatgādina, ka prasība, kurā lūgts atlīdzināt kaitējumu, kas izriet no apgalvotiem Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem, piemēram, prasība pamatlietā, ietilpst “civillietās un komercietās” Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 1. punkta izpratnē un līdz ar to ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā. Turklāt no Tiesas pastāvīgās judikatūras par minētās regulas 7. panta 2. punktu izriet, ka šajā tiesību normā ietvertais jēdziens “vieta, kur iestājies notikums, kas rada kaitējumu” vienlaikus attiecas gan uz vietu, kur ir materializējušies zaudējumi, un vietu, kur ir norisinājies notikums, kas rada šos zaudējumus, līdz ar to atbildētājs pēc prasītāja izvēles var tikt iesūdzēts vienas vai otras no šīm vietām tiesā (spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans*, C-451/18, EU:C:2019:635, 24. un 25. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 66 Tiesa arī precizēja, ka zaudējumi, ko veido pārmērīgi lielās izmaksas, kuras kravas automobiļu ražotājs nosaka koncesionāriem un kuras tie pārnes uz galalietotājiem, veido tiešus zaudējumus, kas principā ļauj pamatot tās dalībvalsts tiesu jurisdikciju, kuras teritorijā šie zaudējumi ir materializējušies, jo šķiet, ka pārmērīgi lielās izmaksas, kas segtas, ņemot vērā mākslīgi augstās cenas, ir tūlītējas LESD 101. panta pārkāpuma sekas. Ja tirgus, ko ir skārusi pretkonkurences rīcība, atrodas dalībvalstī, kuras teritorijā norādītais kaitējums, iespējams, ir noticis, tad var uzskatīt, ka kaitējuma materializēšanās vieta saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 2. punktu atrodas šajā dalībvalstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans*, C-451/18, EU:C:2019:635, 30., 31. un 33. punkts).
- 67 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo līdz trešo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas cietusi no uzņēmuma pretkonkurences darbības, var celt prasību par zaudējumu atlīdzību bez izšķirības pret mātesuzņēmumu, kuru Komisija par šo darbību ir sodījusi ar lēmumu, vai pret šī mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu, kurš šajā lēmumā nav minēts, ja tie kopā veido vienu ekonomisku vienību. Attiecīgajam meitasuzņēmumam ir jābūt iespējai lietderīgi izmantot savas tiesības uz aizstāvību, lai pierādītu, ka tas nepieder minētajam uzņēmumam, un, ja Komisija nav pieņēmusi nekādu lēmumu saskaņā ar LESD 101. pantu, tam arī ir tiesības apstrīdēt pašu apgalvotās pārkāpjošās rīcības esamību.

Par ceturto jautājumu

- 68 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta iespēja noteikt atbildību par vienas sabiedrības rīcību citai sabiedrībai tikai tad, ja otrā minētā kontrolē pirmo.
- 69 Tā kā no atbildes, kura sniegta uz pirmo līdz trešo jautājumu, izriet, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas cietusi no uzņēmuma pretkonkurences rīcības, var celt prasību par zaudējumu atlīdzību pret meitasuzņēmumu tā iemesla dēļ, ka mātesuzņēmums ir piedalījies šajā rīcībā, ja tie veido vienu ekonomisku vienību un tādējādi kopā veido minēto uzņēmumu, līdz ar to ir jāuzskata, ka ar šo tiesību normu netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta iespēja noteikt atbildību par vienas sabiedrības rīcību citai sabiedrībai tikai tad, ja otrā minētā kontrolē pirmo.
- 70 Tomēr jāatgādina, ka, lai nodrošinātu visu Savienības tiesību normu iedarbīgumu, Savienības tiesību pārākuma princips arī valstu tiesām liek savas iekšējās tiesības interpretēt cik vien iespējams atbilstīgi Savienības tiesībām (spriedumi, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 57. punkts, un 2020. gada 4. marts, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, 60. punkts).

- 71 Piemērojot valsts tiesības, šīm tiesām tās ir jāinterpretē cik vien iespējams attiecīgo primāro tiesību normu formulējuma un mērķa gaismā, ņemot vērā valsts tiesības kopumā un piemērojot tajās atzītās interpretācijas metodes, lai nodrošinātu attiecīgās tiesību normas pilnīgu iedarbīgumu un rastu risinājumu, kas atbilst tās mērķim (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 73. un 77. punkts, kā arī 2020. gada 4. marts, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, 66. punkts).
- 72 Atbilstīgas interpretācijas pienākumam ir zināmas robežas, un tas nevar būt pamats valsts tiesību interpretācijai *contra legem* (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 4. jūlijs, *Adelener u.c.*, C-212/04, EU:C:2006:443, 110. punkts, kā arī 2020. gada 4. marts, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, 67. punkts).
- 73 Šādos apstākļos, ja iesniedzējtiesa neuzskatītu par iespējamu izmantot Likuma par konkurences aizsardzību 71. panta 2. punkta interpretāciju, kas atbilst LESD 101. panta 1. punkta interpretācijai, kas izklāstīta šī sprieduma 67. punktā, tai būtu jāatsakās piemērot šī valsts tiesību norma un pamatlietā būtu tieši jāpiemēro LESD 101. panta 1. punkts.
- 74 Šajā ziņā pirmšķietami nav izslēgts, ka var uzskatīt – kā to savos rakstveida apsvērumos ir norādījusi Spānijas valdība –, ka prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros meitasuzņēmumu var saukt pie atbildības, pamatojoties uz Likuma par konkurences aizsardzību 71. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Proti, saskaņā ar šo tiesību normu ar konkurences tiesību pārkāpumu saprot jebkuru LESD 101. vai 102. panta vai šī likuma 1. vai 2. panta pārkāpumu. Šī valdība apgalvo, ka saskaņā ar minētā likuma 71. panta 2. punkta a) apakšpunktu notikumu, kas rada kaitējumu, var attiecināt uz meitasuzņēmumu, bet tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 75 Šādos apstākļos uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta iespēja noteikt atbildību par vienas sabiedrības rīcību citai sabiedrībai tikai tad, ja otrā minētā kontrolē pirmo.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 76 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, kas cietusi no uzņēmuma pretkonkurences darbības, var celt prasību par zaudējumu atlīdzību bez izšķirības pret mātesuzņēmumu, kuru Eiropas Komisija par šo darbību ir sodījusi ar lēmumu, vai pret šī mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu, kurš šajā lēmumā nav minēts, ja tie kopā veido vienu ekonomisku vienību. Attiecīgajam meitasuzņēmumam ir jābūt iespējai lietderīgi izmantot savas tiesības uz aizstāvību, lai pierādītu, ka tas nepieder minētajam uzņēmumam, un, ja Komisija nav pieņēmusi nekādu lēmumu saskaņā ar LESD 101. pantu, tam arī ir tiesības apstrīdēt pašu apgalvotās pārkāpjošās rīcības esamību.
- 2) LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta iespēja noteikt atbildību par vienas sabiedrības rīcību citai sabiedrībai tikai tad, ja otrā minētā kontrolē pirmo.

[Paraksti]